

Otuđenja

Belamarić, Mia

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Academy of Fine Arts / Sveučilište u Zagrebu, Akademija likovnih umjetnosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:215:264153>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-13**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Fine Arts in Zagreb](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
AKADEMIJA LIKOVNIH UMJETNOSTI
NASTAVNIČKI ODSJEK
DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ LIKOVNA KULTURA

DIPLOMSKI RAD

OTUĐENJA

Mia Belamarić

Mentor: red. prof. art. Matko Vekić

Zagreb, 2020.

SADRŽAJ:

Sažetak

Summary

1. Uvod.....	1
2. Rasprava.....	3
3. Zaključak.....	5
4. Slikovni prilozi.....	6
4.1. Fotografije iz klase 31.....	6
4.2. Crteži.....	9
4.3. Slike.....	16
4.4. Animacija.....	21
5. Popis literature.....	24

Sažetak

Diplomski rad *Otuđenja* rezultat je umjetničkog istraživanja tijekom tri godine diplomskog studija na Nastavničkom odsjeku Akademije likovnih umjetnosti u Zagrebu. U sklopu diplomskog rada izložene su bilježnice sa crtežima, slikarski radovi i eksperimentalna animacija nastala direktnim crtanjem/urezivanjem na filmskoj traci.

Pisani dio rada ima za cilj ujediniti vizualne radove, funkcionira kao njihova verbalna potpora, a ne kao puko iznošenje činjenica.

Ključne riječi: otuđenje, stvaranje, ritam, kaos, ravnoteža, zasićenje, tišina/buka, tekstura, kretanje

Summary

Master thesis *Alienations* is a result of artistic research during three years of graduate study on the Teaching Department, Academy of fine Arts in Zagreb. Work is consisted of sketchbooks, paintings and experimental animation made by direct drawing/scratching on film.

Written part of work has a purpose of uniting visual works, it functions as theirs verbal support, and not merely as statement of facts.

Key terms: alienation, creating, rhythm, chaos, balance, saturation, silence/noise, texture, movement

1. Uvod

„Živimo zapravo samo nekoliko sati u našem životu...“¹.(Camus, Zapisi, str. 341.)

Nemam odgovore i nemam definicije.

Imam slike.

Slike koje su nastale od crteža.

Crteža u kojima su birani kadrovi.

Kadrovi koji su birani na mjestima.

Mjesta su u svijesti koja teče...

Nekoliko sati.

Ponekad mi se čini da je nekoliko minuta.

Sekunda.

...

Zašto otuđenja? O otuđenju se već puno pisalo; otuđenju čovjeka od proizvoda svoga rada, od prirode, od drugog čovjeka i otuđenju čovjeka od svoje biti. Baudrillard je pisao o stvarnosti nakon otuđenja – *alijenacije*, u kojoj nije došlo do njegova nadilaženja već *hiperalijenacije*². Imam potrebu naglasiti da se ovaj diplomski rad ne referira na točno određen aspekt otuđenja, već je naslov izabran kao pojmovno najbliži osjećaju koji prati ovdje opisane radove, ali koji nisu samo tim osjećajem određeni.

U pisanom dijelu rada pokušat ću se u manjoj mjeri doslovno referirati na umjetnike, filozofe i pisce koji su se bavili otuđenjem jer su oni taj pojam već objasnili u tančine, a smatram da je moja uloga pisati o svom radu na osoban način i svojim riječima. To naravno ne znači da stvaram neovisno od drugih, ili da ne gledam, ne slušam i ne čitam; pa uvod sam i započela Camusovim citatom (a Camusova djela su za mene prvi književni susret s pojmovima otuđenja i apsurda). Ono što želim je zaobići lagodnu mogućnost da samo uklopim svoj likovni rad u tuđe riječi, što mi na početku pisanja predstavlja potencijalnu zamku s obzirom da sam naslov posudila od filozofije, sociologije i književnosti. Dakle, citati mi u pisanju ovog rada služe kao naglasci, kao pomoć u stvaranju skladne cjeline jer je netko već riječima prenio poruke i ideje koje se i mene tiču.

¹ Camus, A. (1976), *Zapisi*, (341 str.), Zagreb: Zora-GZH

² Šuvaković, M. (2005), *Pojmovnik suvremene umjetnosti*, (40 str.), Zagreb: Horetzky

Također, primijetila sam da prilikom pisanja o likovnim djelima ponekad dolazi do 'seciranja' istih; kada se do u najsitnijeg detalja nabraja što se sve, kako i kada radilo (ovo pišem poučena vlastitim iskustvom) pa mi se čini kao da u dnevnim novostima čitam izvještaj s nekog skupa. Stoga ću se potruditi da to ovdje ne napravim.

Na sljedećim stranicama predstavljam raspravu o vlastitom radu, svojevrsnu samokritiku u formi eseja kako bih čitatelju putem pisane riječi pokušala približiti ono što radim crtežom i slikom.

2. Rasprava

U sklopu diplomskog rada izloženi su crteži, slike i animacija.

Crtanje nije samo mjerenje i prenošenje na papir, ono je i primanje. Kada intenzitet našeg pogleda dostigne određeni nivo, postajemo svjesni energije podjednakog intenziteta koja nam se vraća kroz pojavni oblik onoga što proučavamo³.

Za mene je crtež dijalog na više razina. Prije svega to je razgovor sa samom sobom, a zatim i s drugima. U jedan crtež utkano je puno više od linija i točaka. Crtež je *memento* svijesti, pokretač ideja i pokušaj zaustavljanja vremena.

Slike su u ovom slučaju bile transformacije crteža. Ne doslovno nabranje motiva i elemenata preuzetih iz okoline, nego stvaranje nove stvarnosti i atmosfere biranjem kadrova, redukcijom i općenito načinom slikanja.

Jedan od prvih osjećaja koji sam vezala uz svoje slike je osjećaj otuđenosti. Njemu su srodni tjeskobnost, usamljenost, ravnodušnost, nesigurnost. Svi su ti osjećaji u molu, u hladnom spektru boja koji se slaže s izgledom tih slika. Ipak, bilo bi pojednostavljivanje govoriti o slikama samo kao o vizualnim predodžbama osjećaja. Što se onda može sa sigurnošću napisati, a da nije poluistina, niti naknadno pridavanje značenja? Prethodno sam izjavila kako nemam odgovore i definicije, i zaista ne mogu ponuditi jednosmislene, jednoznačne tvrdnje za nešto što po svojoj prirodi nije ni jednoznačno ni jednosmisleno. Unatoč tome, svoje ideje (misli, osjećaje, stanja) trebam uobličiti u cjelinu jer inače postoji opasnost da napišem puno, a ne kažem ništa.

Počet ću od proturječnosti, u najmanju ruku dvojnosti koja me pratila tijekom stvaranja ovih radova. Prevladavajući motiv mi je arhitektura; zgrade, betonski blokovi, dijelovi metalnih konstrukcija, hladni, sivi, oštri, oku neprijatni, a istovremeno tako zanimljivi, ritmični, harmonični. Isprva me ta dvojnost mučila no zaključila sam da ju je najbolje prihvatiti kao važan dio procesa rada i razmišljanja.

Privlači me distopijska estetika; apokaliptična vizija svijeta u kojoj ne samo da je *homo homini lupus*, nego je čovjek gotovo stroj lišen osjećaja, a više ga ne zanima čak niti apsurd njegova postojanja, već indiferentno odmahuje rukom na svoju smrtnost, možda zato što nikada nije ni bio živ. U tom slučaju samoj sebi postavljam pitanje: mogu li neke slike išta promijeniti?

³ Berger, J. (2019), *Portreti*, (127 str.), Beograd: JP Službeni glasnik

Ne znam. Ono što znam je da imam sposobnost stvoriti nešto, a čini mi se da je stvaranje postupak kojim čovjek traži ravnotežu u kaosu iz kojeg nastaje svijet. Imam mogućnost da se igram linijom, ritmom i bojom, da zasićenje odrazim teksturom, da progutam buku i čujem tišinu, da ulovim iskustvo i prenesem ga u materiju.

Vječna proturječnost između unutarnjeg i vanjskog, između subjektivnog i objektivnog, između ljudske svijesti i ravnodušnog svijeta činjenica (prirode) razrješava se u jedinstvu umjetničkog djela⁴.

Uz crteže i slike, kao treći medij pojavljuje se animacija. Uloga animacije je bila eksperimentalna. Odmaknuti se od poznatog i krenuti u novom smjeru. Važno mi je to kretanje. Nisam htjela sama sebi postati predvidljiva, a ovaj medij mi je zatvorio mogućnost predvidljivosti. Privukla me tehnika kojom se radi direktna animacija: grebanje filmske vrpce. U jednoj mjeri sirovo i surovo, a ujedno osjetljivo i rafinirano. Zbog specifičnosti tehnike i medija morala sam odbaciti svoje već dobro poznate motive zgrada. Fokusirala sam se na dva elementa koja povezuju animaciju s crtežima i slikama: ritam i teksturu. Na taj način sam željela postići skladnu trodijelnu cjelinu.

⁴ G. W. F. Hegel u Read, H. (1971), *Umjetnost i otuđenje, uloga umjetnika u društvu* (145 str.), Zagreb: Mladost

3. Zaključak

...

Ne želim romantičarske vizije,

i ne želim jeftine trikove.

Želim ovdje i sada,

sve ono što osjećam, mislim i živim.

Jer to je jedino što imam.

A život nije sterilan i nije statičan.

Pun je tonova, ali i šumova,

kaotičan i uravnotežen,

zasićen i prazan,

Dajte mi sve !

Možda je ovo samo djetinji pokušaj, ostatak pobune iz nekog prošlog razdoblja, ali ne želim lagati i stoga se usuđujem napisati: ovi su radovi pokušaj borbe protiv ravnodušnosti i sterilnosti. Dokaz života, a ne otuđenja.

4. Slikovni prilozi

4.1. Fotografije iz klase 31

Slika 1. Fotografija sa završne izložbe ALU, 2018.

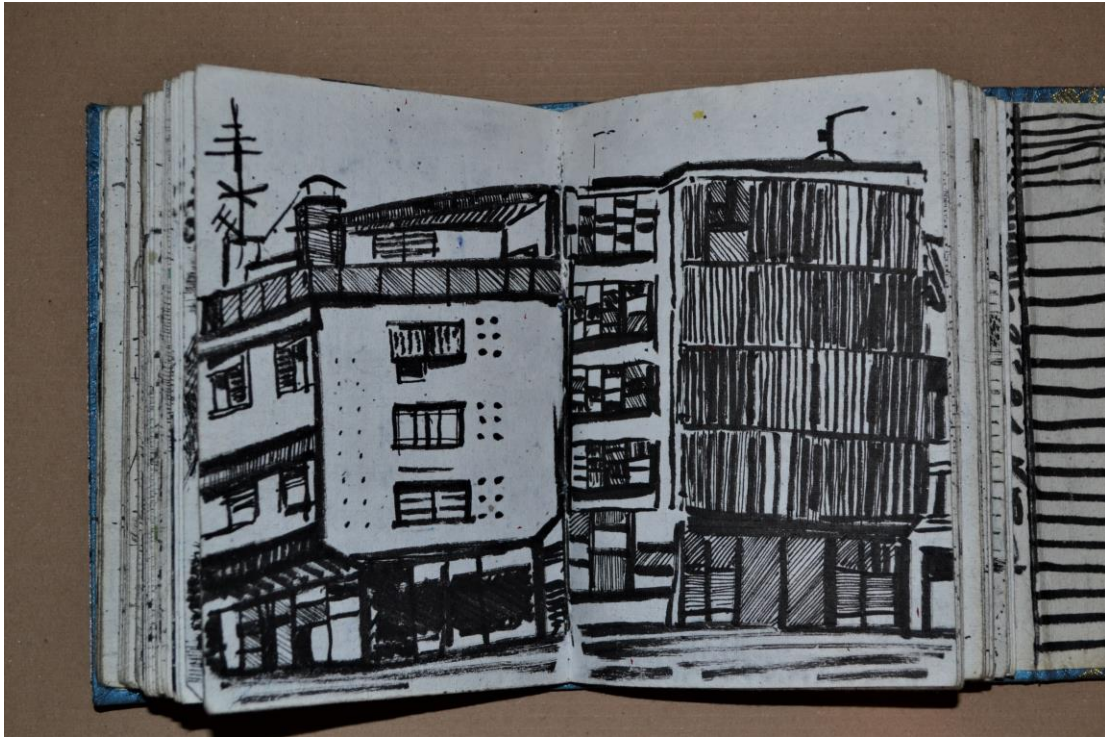

Slika 2. Fotografija sa manifestacije Cash and Carry, 2019.

Slika 3. Fotografija sa završne izložbe ALU, 2019.

4.2. Crteži

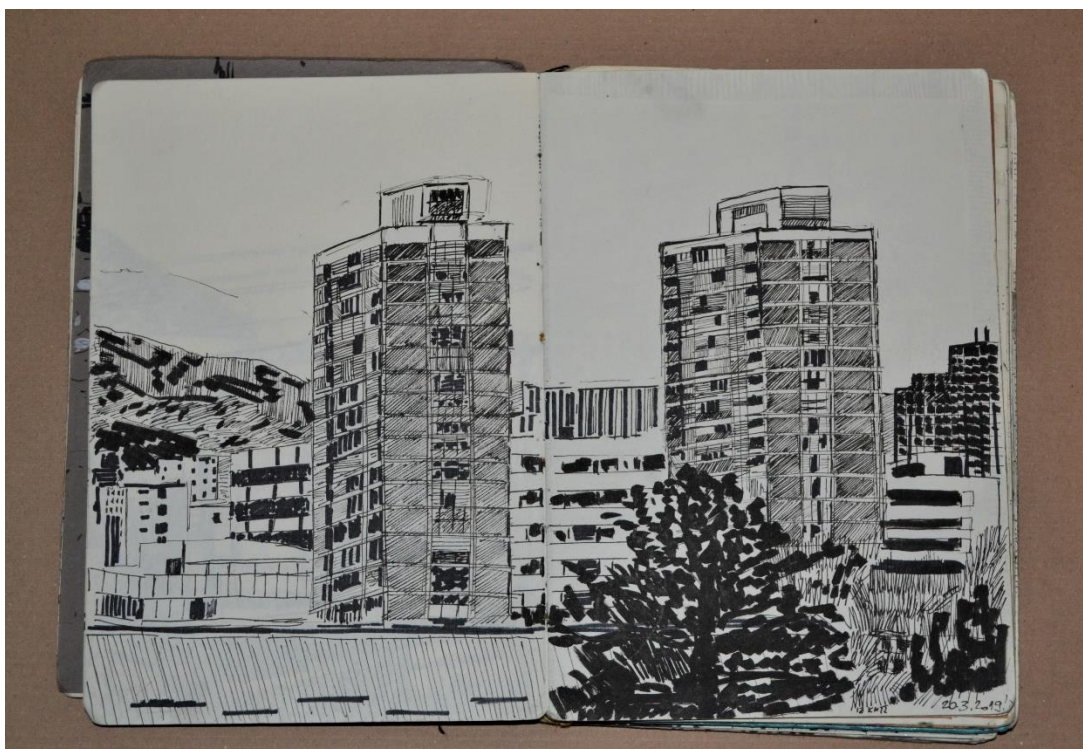
Slika 4. *Bez naziva*, rapidograf, 210x148 mm, 2018.

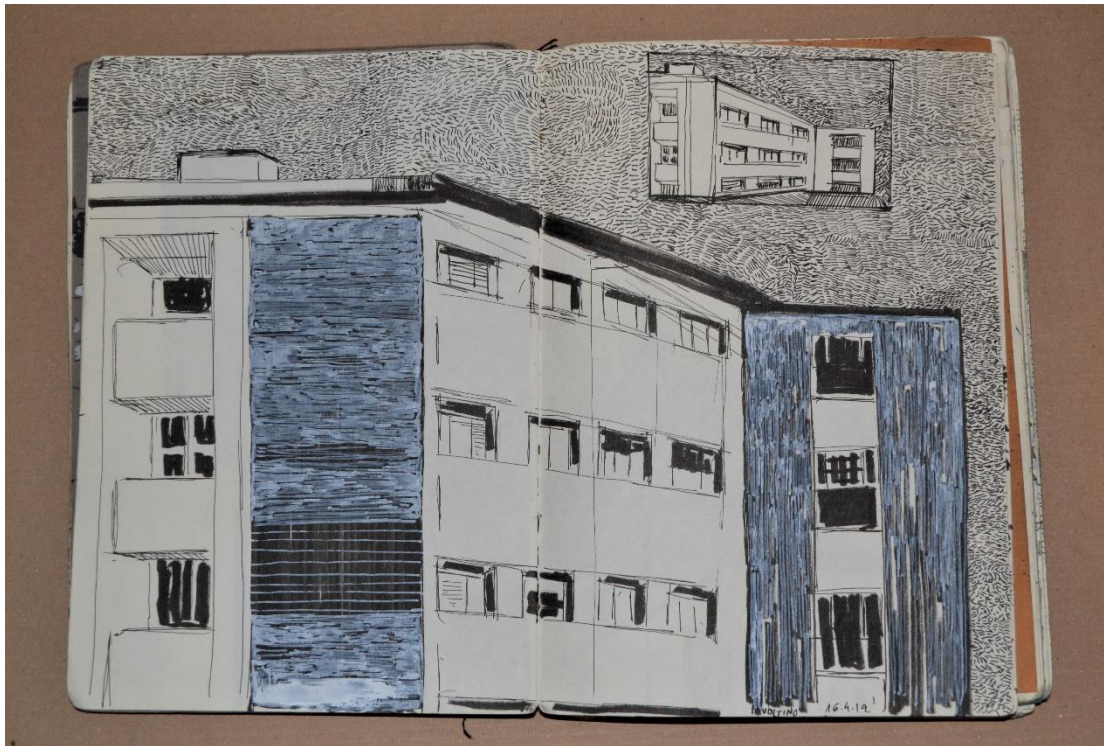
Slika 5. *Bez naziva*, rapidograf, 210x148 mm, 2018.

Slika 6. *Bez naziva*, rapidograf, 297x210 mm, 2019.

Slika 7. *Bez naziva*, rapidograf, 297x210 mm, 2019.

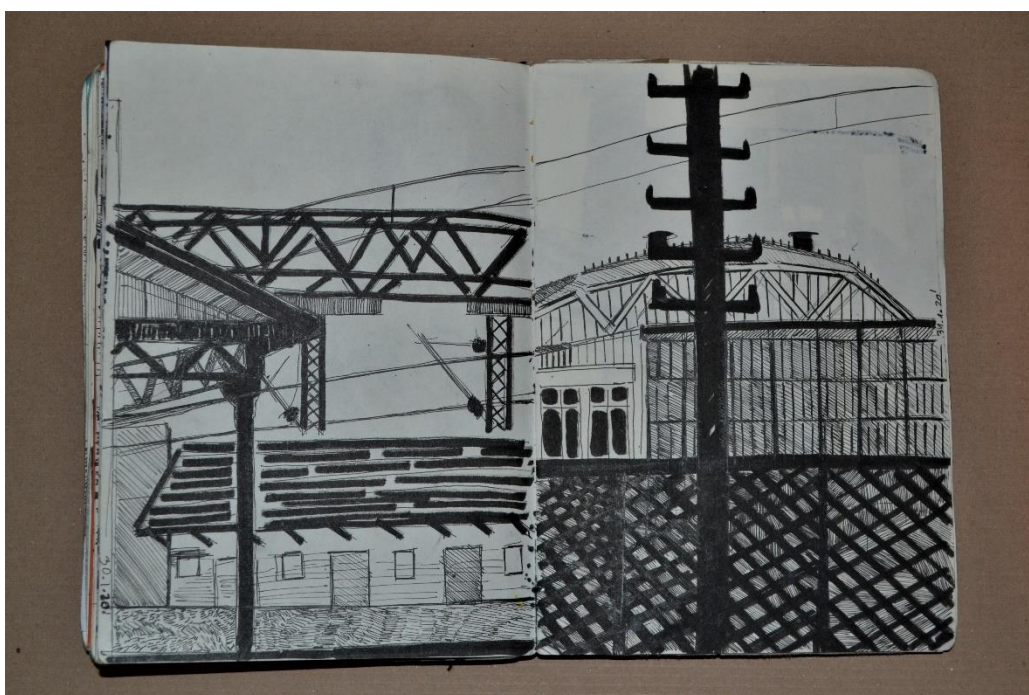
Slika 8. *Bez naziva*, rapidograf, marker, 297x210 mm, 2019.

Slika 9. *Bez naziva*, rapidograf, marker, 297x210 mm, 2019.

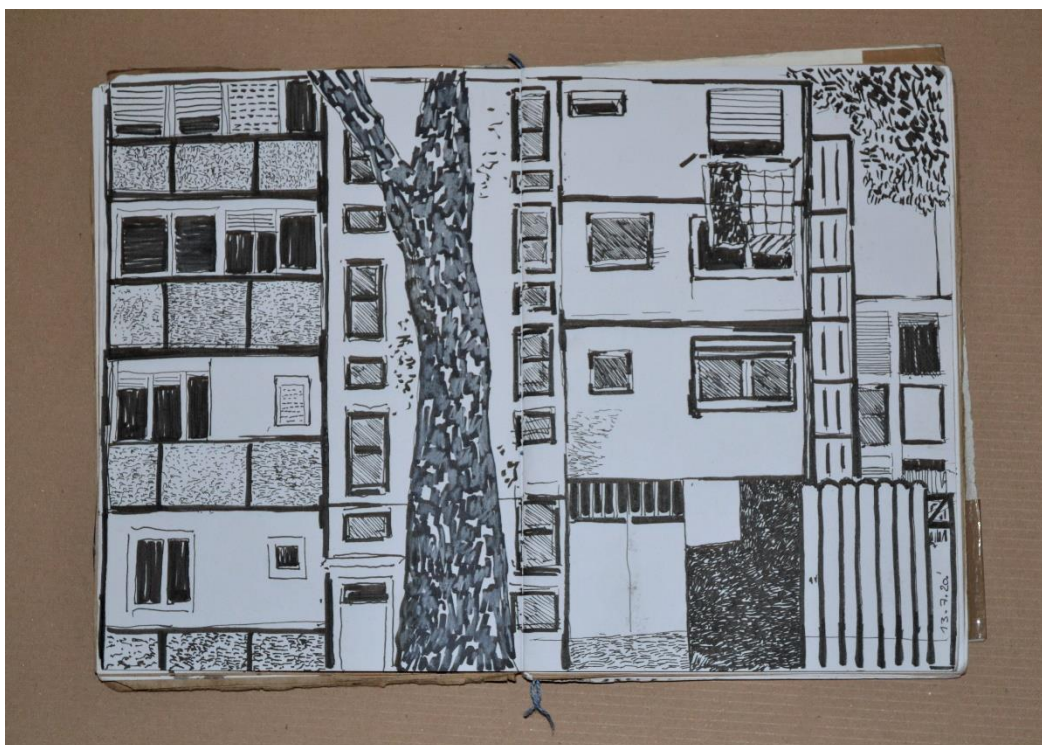
Slika 10. *Bez naziva*, rapidograf, marker, 297x210 mm, 2019.

Slika 11. *Bez naziva*, rapidograf, marker, 297x210 mm, 2020.

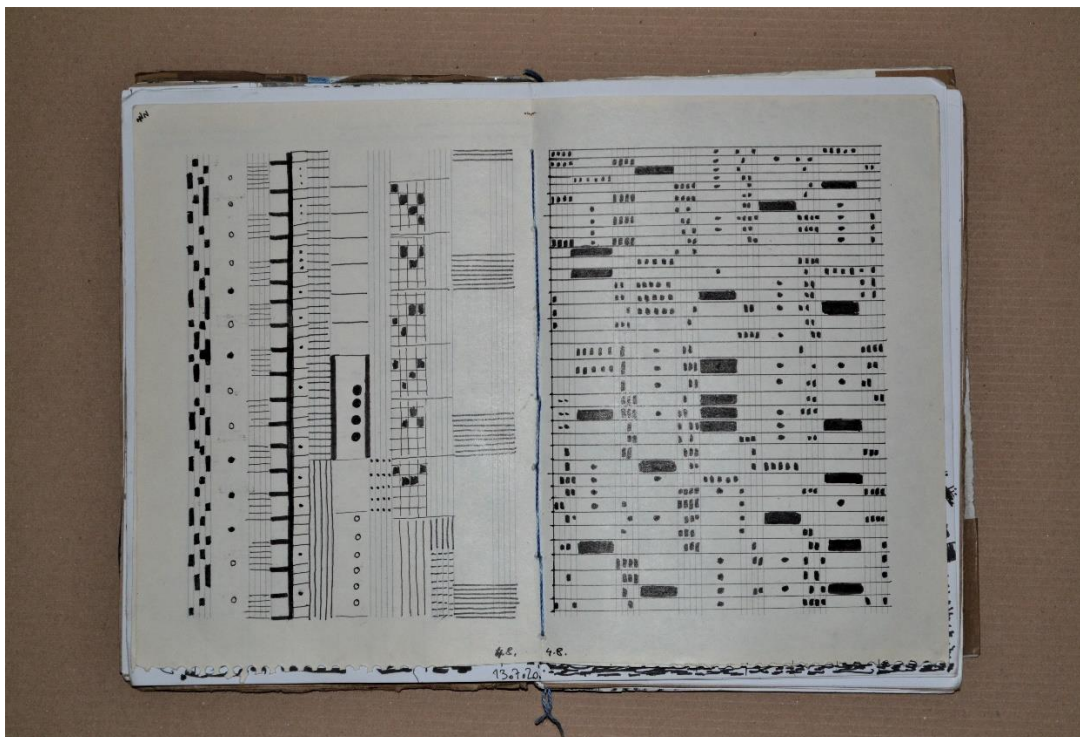
Slika 12. *Bez naziva*, rapidograf, 297x210 mm, 2020.

Slika 13. *Bez naziva*, rapidograf, marker, 297x210 mm, 2020.

Slika 14. *Bez naziva*, rapidograf, 297x210 mm, 2020.

Slika 15. *Kompozicije*, rapidograf, 297x210 mm, 2020.

Slika 16. *Bez naziva*, rapidograf, 297x210 mm, 2020.

4.3. Slike

Slika 17. *TRE18*, akril i kit za drvo na platnu, 210x150 cm, 2018.

Slika 18. *DS235*, akril i kit za drvo na platnu, 200x150 cm, 2018.

Slika 19. *ZAPI236*, akril, kit za drvo, fasadne boje na platnu, 2019.

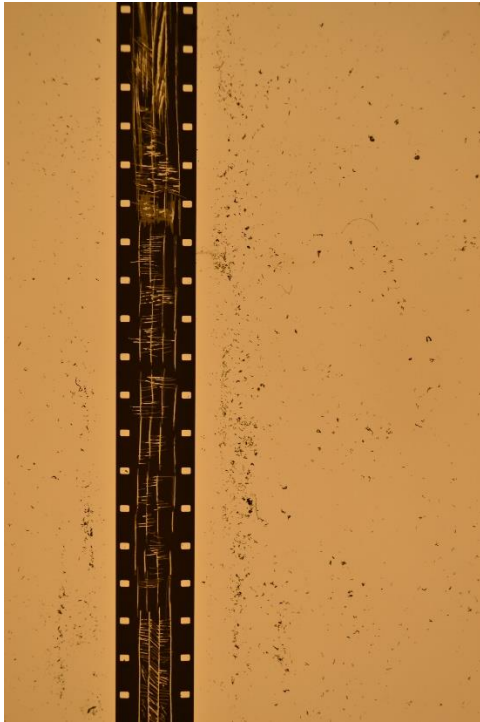

Slika 20. *TRAI710*, akril i kit za drvo na platnu, 215x160 cm, 2019.

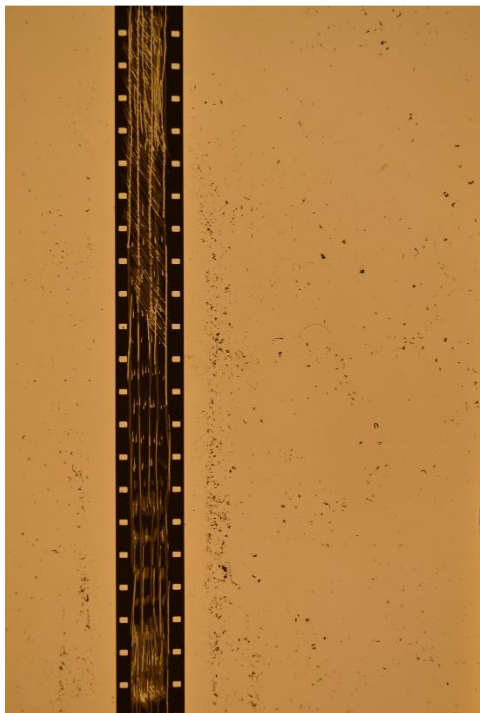

Slika 21. *PLO301*, ulje i kit za drvo na papiru, 110x73 cm, 112x73 cm, 2020.

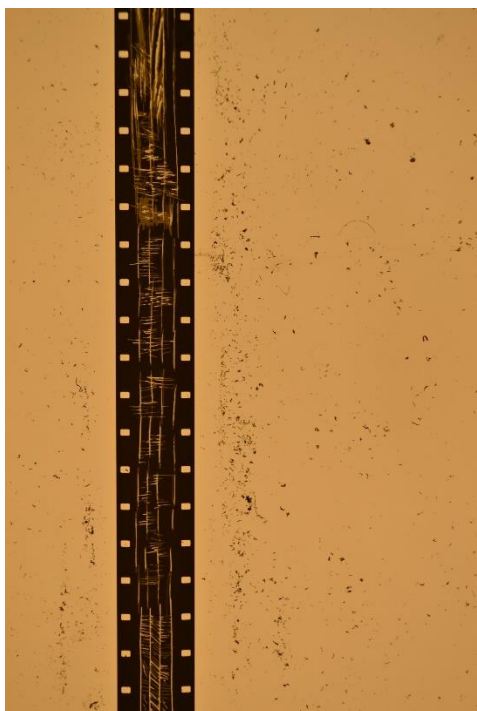
4.4. Animacija

Slika 22. Fragment animacije na 16 mm filmu, 2020.

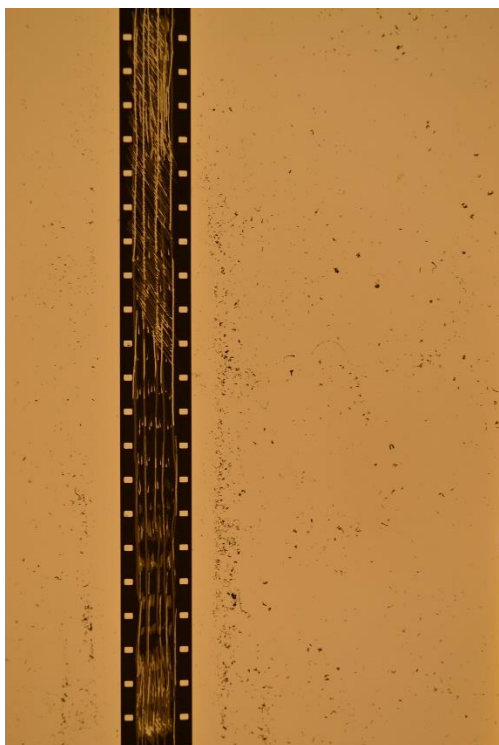
Slika 23. Fragment animacije na 16mm filmu, 2020.

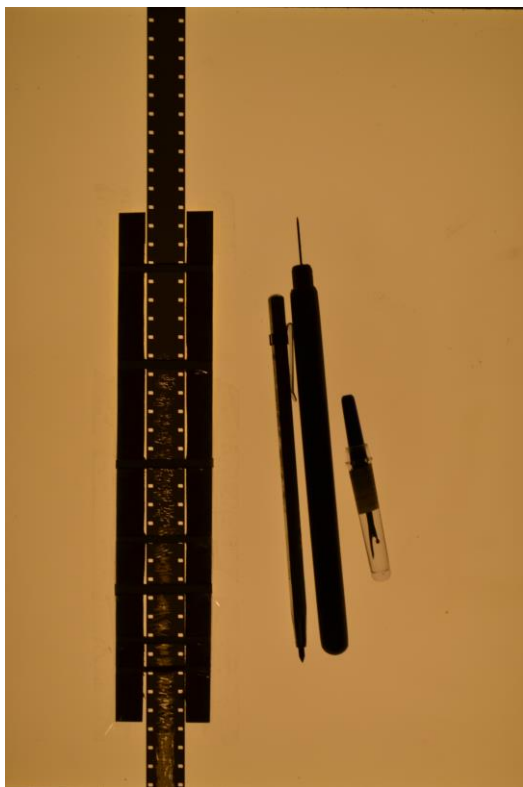
Slika 24. Fragment animacije na 16 mm filmu, 2020.

Slika 25. Fragment animacije na 16 mm filmu, 2020.

Slika 26. Fragment animacije na 16 mm filmu, 2020.

Slika 27. Fragment animacije na 16 mm filmu, 2020. uz materijale: igle za bakropis, paralica za tkaninu

5. Popis literature:

Berger, J. (2019), *Portreti*, Beograd: JP Službeni glasnik

Camus, A. (1976), *Zapisi*, Zagreb: Zora-GZH

Read, H. (1971), *Umjetnost i otuđenje, uloga umjetnika u društvu*, Zagreb: Mladost

Šuvaković, M. (2005), *Pojmovnik suvremene umjetnosti*, Zagreb: Horetzky